

BIULETYN LOGOPEDYCZNY MALUSZEK

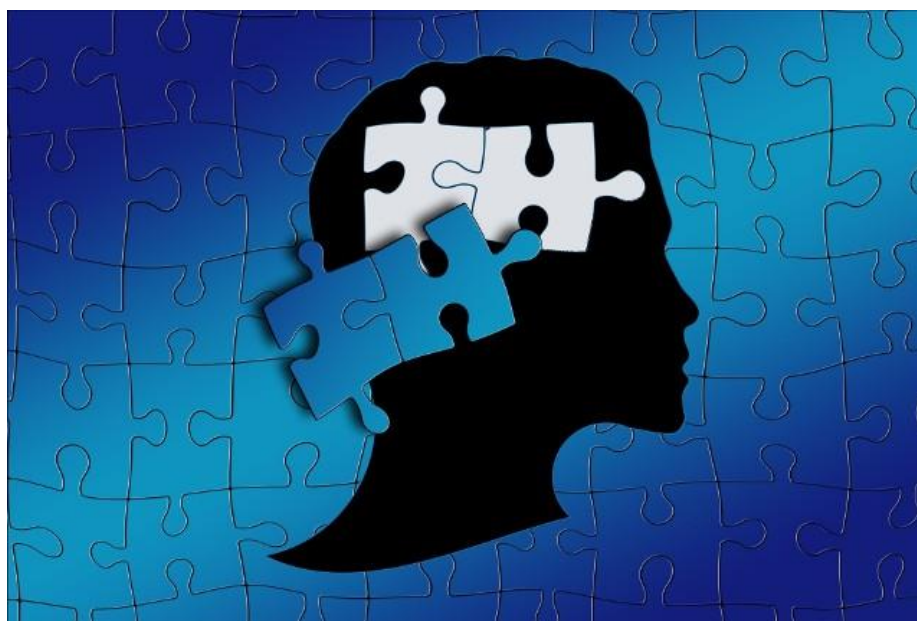
CZYLI CAŁOŚCIOWE SPOJRZENIE NA ROZWÓJ DZIECKA

Nr 20, marzec 2021

**Przedszkole Niepubliczne
Janowiaczek**

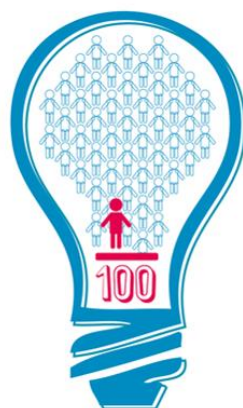
2 kwietnia – Światowy Dzień Autyzmu

CZYM JEST AUTYZM

Autyzm to odmienny od typowego sposób rozwoju człowieka, objawiający się różnicami w sposobie komunikacji, nawiązywania relacji, wyrażania emocji, uczenia się oraz różnorodnym schematem zachowań. Każda osoba z autyzmem jest indywidualnością, a wymienione wcześniej cechy mogą występować w różnym natężeniu. Autyzm dotyczy wielu obszarów funkcjonowania i sprawia, że osoby ze spektrum rozwijają się inaczej.

AUTYZM JEST OBECNIE DIAGNOZOWANY W POLSCE U 1 NA 100 DZIECI.

Dlaczego mówimy o spektrum autyzmu?

W przypadku autyzmu mówi się o spektrum zaburzeń, ponieważ nie istnieje jeden wzorzec poziomu funkcjonowania charakteryzujący osoby z autyzmem. Oznacza to, że autyzm może przyjmować zupełnie inną postać, od łagodnych objawów, po bardzo nasilone, utrudniające funkcjonowanie w każdej sferze życia.

Czy autyzm można wyleczyć?

Autyzm towarzyszy osobie przez całe życie, jednak dzięki odpowiedniej opiece i właściwie dobranej terapii można w znaczącym stopniu poprawić jej funkcjonowanie. Im wcześniejsza diagnoza i idąca za nią indywidualna terapia, tym większa szansa na poprawienie jakości życia osób z autyzmem i ich rodzin.

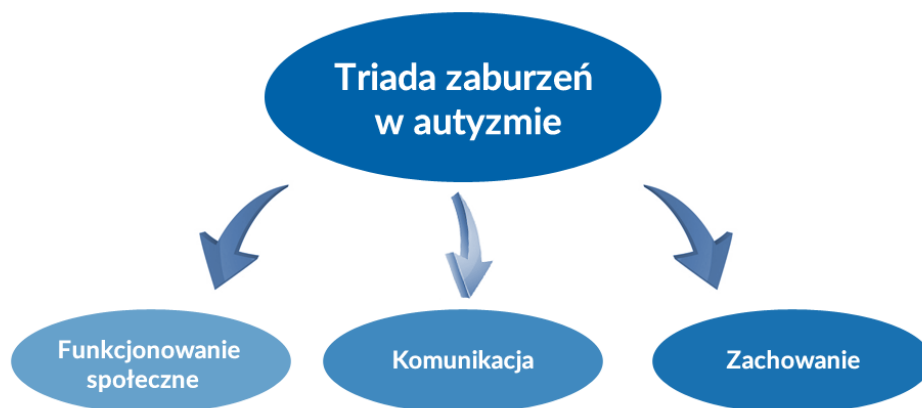
Objawy i sygnały autyzmu

Pierwsze sygnały autyzmu mogą pojawić się przed 3 rokiem życia. Zdarza się jednak, że już w okresie niemowlęcym rodzice zauważają, że ich dziecko rozwija się inaczej. Nie istnieje całościowy wzorzec zaburzeń, jednak rodzice powinni zwrócić szczególną uwagę na niektóre zachowania dziecka.

Jak rozpoznać pierwsze sygnały autyzmu?

Twoje dziecko:

- Nie mówi lub ma kłopoty z mówieniem.
- Nie wchodzi w relacje i interakcje z innymi ludźmi.
- Przejawia stereotypowe zachowania i zabawy (np: macha rączkami, używa nietypowych przedmiotów do zabawy, układa zabawki w długie rzędy).
- Nie nawiązuje kontaktu wzrokowego.
- Nie naśladuje.
- Nie wykonuje prostych poleceń (np. usiądź, daj).
- Ma trudność z koncentracją uwagi.

Sygnały autyzmu związane z zaburzeniami mowy i komunikowania się

Objawy autyzmu dotyczą w dużej mierze sfery komunikacji. Dziecko może mieć problemy z nawiązywaniem kontaktów oraz zwykłą rozmową z innymi.

Pierwszym z sygnałów, na które rodzic powinien zwrócić uwagę, jest brak gaworzenia. Poza brakiem początków mowy, może być to także uboga mimika i rzadkie okazywanie emocji.

Trudności w nawiązywaniu kontaktu z dzieckiem

Rodzice dzieci, u których później zdiagnozowano autyzm, często wspominają, że już w okresie niemowlęcym zdarzały się sytuacje, gdy dziecko błędziło wzrokiem i sprawiało wrażenie nieobecnego.

Symptomy zaburzeń ze spektrum autyzmu mogą być widoczne podczas prób zaangażowania dziecka w zabawę lub inne wspólne aktywności, zarówno przez rodziców, jak i rówieśników. Może być to brak reakcji dziecka na podawaną zabawkę lub pokazywany przedmiot. Powtarzająca się sytuacja, gdy dziecko nie będzie zainteresowane, powinna skłonić rodziców do zbadania, z czego wynika brak entuzjazmu u dziecka.

Należy zwrócić szczególną uwagę na reakcję dziecka po próbie nawiązania kontaktu uśmiechem lub wypowiedzeniem jego imienia. Powtarzający się brak odpowiedzi na te komunikaty, można uznać za niepokojący.

Inne sygnały spektrum autyzmu

- **Rutynowe czynności.** Zabawa dziecka z autyzmem często przebiega w ten sam sposób, tą samą zabawką przez wiele godzin – podejrzenia może więc wzbudzić sytuacja, gdy dziecko dobrze czuje się wykonując rutynowe czynności przez dłuższy czas.
- **Wpatrywanie się w jeden punkt przez długi czas.** Może to być wielogodzinne patrzenie się na wskazówki zegara, pranie w pralce czy wycieraczki samochodu.
- **Nieprzywiązywanie się do osób, które cyklicznie pojawiają się w domu.** Na pierwszy rzut oka wygląda to, jakby dziecko ignorowało przyjazd babci czy cioci, ale w rzeczywistości może to być sygnał zaburzeń.
- **Dziecko nie lubi dotyku lub wręcz nie pozwala się dotykać.** Rodzice powinni zbadać przyczynę takiego zachowania, a swoje wątpliwości skonsultować ze specjalistą.
- **Zachowania stereotypowe,** np. machanie rękami bez przyczyny lub kręcenie się w kółko przez dłuższy czas. Są one dość specyficzne i rodzice są w stanie zauważyć czy jest to chwilowa zabawa, czy cyklicznie powracająca, nieuzasadniona czynność.
- **Autostymulacja.** Są to zachowania mające na celu dostarczenie sobie doznań sensorycznych. Podczas autostymulacji dziecko koncentruje na nich maksimum swojej uwagi i zazwyczaj nie jest w stanie skupić się na przetwarzaniu innych bodźców z otoczenia. Zachowania te mogą stymulować każdy z pięciu zmysłów.

Przykładem może być podskakiwanie, machanie rękami, uderzanie w stół, rytmiczne kiwanie się w różnych kierunkach czy chodzenie po okręgu. Autostymulacja może występować w sposób ciągły, bądź pojawiać się tylko w specyficznych momentach takich jak znudzenie, zaniepokojenie lub odczuwanie stresu.

- **Życie w schemacie.** Osoby z autyzmem bardzo często opracowują swoje schematy zachowań, które pozwalają im odnaleźć się w typowych czynnościach, jak np. nalewanie do szklanki tej samej ilości napoju czy ubieranie się zawsze w tej samej kolejności. Schematy te często przypominają rytuały, które wiążą się z codziennymi sytuacjami, takimi jak wyjście do sklepu, droga do szkoły czy nawet zadawania tego samego pytania. Dziecko z autyzmem może oczekiwać tej samej odpowiedzi, za każdym razem, gdy je zadaje. Dodatkowo osoby w spektrum bardzo przywiązują się do harmonogramu dnia, którego przebieg punkt po punkcie daje im poczucie spokoju i bezpieczeństwa. Istotny jest dla nich punktualny przebieg każdej z zaplanowanych czynności. Do ogromnego niepokoju może prowadzić je sytuacja, gdy wypracowany wcześniej schemat nie może się spełnić.

Autyzm to ocean możliwości. Wspomniane symptomy to jedynie wskazówki – mogą pojawić się u dzieci z autyzmem w różnej konfiguracji i nasileniu. Jeżeli zauważysz któreś z nich u swojego dziecka, poproś o skierowanie do placówki oferującej diagnozę lub skorzystaj z prywatnych poradni.

CZYM JEST ZESPÓŁ ASPERGERA

Zespół Aspergera mieści się w tzw. **zaburzeniach rozwoju ze spektrum autyzmu**. Jest całościowym zaburzeniem rozwoju, które zaczyna się już od wczesnego dzieciństwa i traktowany jest jako łagodniejsza forma autyzmu. Osoby z zespołem Aspergera inaczej postrzegają świat, a w wielu dziedzinach życia doświadczają trudności z przystosowaniem się do przyjętych norm czy zachowań.

Objawy zespołu Aspergera

Niejednokrotnie rodzice nie zauważają u dzieci objawów zespołu Aspergera. Zmiany w ich zachowaniu usprawiedliwiają trudnym wiekiem, charakterem czy nietypowymi zainteresowaniami, nie utożsamiając ich z zespołem. Rozwój fizyczny dzieci z Aspergerem przebiega normalnie, objawy nie są widoczne od razu, ale np. dopiero wtedy, kiedy dziecko zacznie mówić, a czasami jeszcze później. W przeciwieństwie do osób autystycznych, u których czasami obserwuje się upośledzenie umysłowe czy problemy z rozwojem mowy, u dzieci z zespołem Aspergera nie występują takie problemy - wręcz przeciwnie - bardzo szybko się uczą. Objawy zespołu Aspergera występują w kilku dziedzinach życia, m.in. kontaktach interpersonalnych, komunikacji, zarówno werbalnej jak i niewerbalnej czy reakcjach na zmiany.

Zmiany w interakcjach społecznych:

- nie lubią przebywać ani pracować w grupie;
- mają problem z nawiązywaniem kontaktów z innymi ludźmi;
- mają trudności z dostosowaniem się do panujących zasad;
- mają trudności z właściwym zachowaniem społecznym i emocjonalnym.

Problemy w komunikacji werbalnej i niewerbalnej:

- używają niecodziennego dla dzieci słownictwa;
- unikają nawiązywania kontaktu wzrokowego z innymi ludźmi;
- mają problemy ze zrozumieniem żartów i znaczeń dosłownych;
- wykazują ograniczoną mowę ciała.

Typowe objawy zespołu Aspergera:

Czy można leczyć zespół Aspergera?

Na zespół Aspergera nie ma lekarstwa - nie jest to bowiem choroba, a zaburzenie. Pomimo tego, istnieje wiele sposobów na znaczącą poprawę stanu osoby nim dotkniętej. W przypadku podejrzenia zespołu Aspergera u swojego dziecka, należy udać się do pediatry. Wczesna diagnoza znacznie zwiększa szanse na powodzenie terapii - im wcześniej się ją zacznie, tym lepsze będą efekty. Zespół Aspergera jest zaburzeniem, które wymaga m.in. terapii grupowej, terapii indywidualnej czy terapii metodą kognitywną.

Autyzm a zespół Aspergera

SFERY	AUTYZM	ZESPÓŁ ASPERGERA
Rozwój umysłowy	Opóźniony, bądź upośledzenie umysłowe w różnym stopniu	W normie lub rozwój ponadprzeciętny
Komunikacja	Zdarza się zupełny brak mowy, bądź jeśli dziecko jest mówiące nie potrafi wykorzystać tego do komunikacji z innymi ludźmi, echolalie	Mowa rozwija się prawidłowo, choć posługują się dziwacznymi sformułowaniami, język nad wyraz dojrzały, czasami teatralny, nie uwzględnianie roli partnera w rozmowie, narzucanie tematów
Funkcjonowanie społeczne	Najczęściej bardzo poważnie zaburzone, nieumiejętność nawiązywania relacji z innymi ludźmi; ucieczka od kontaktów; częste nie dostrzeganie osób w otoczeniu, niski lub bardzo niski poziom kompetencji społecznych,	Lepsze funkcjonowanie społeczne niż dzieci autystycznych, lepiej potrafią się przystosować do społeczeństwa, choć dostrzegają innych ludzi w otoczeniu to najczęściej traktują ich jako przeszkody
Zachowania trudne	Dążenie do zachowania niezmienności otoczenia, fiksacje, różne stereotypie (np. ruchowe); nieprzewidywalność zachowań, fobie, zaburzenia snu i odżywiania, wybuchy złości i agresja	Zdarzają się stereotypie i fiksacje choć w mniejszym zakresie niż u dzieci autystycznych
Emocje	Labilność emocjonalna, brak empatii, brak rozumienia emocji i okazywania ich	Labilność emocjonalna, zdarzają się problemy ze zrozumieniem własnych emocji, w okresie dojrzewania wiele dzieci z ZA dostrzega swoją odmienność co jest powodem częstego ich zapadania na depresję

Źródło:

www.jim.org
www.lekarzebez kolejki.pl
www.onlinezdzrowie.pl

**Biuletyn pod redakcją
mgr Moniki Marciniak**